

БИЛАНС НА СОСТОЈБА
на ден 31 декември 2010

(во денари)

ПОЗИЦИЈА	Ознака	ИЗНОС			
		Претходна година (почетна состојба)	Тековна година		
			Бруто	Исправка на вредноста	Нето (4-5)
1	2	3	4	5	6
АКТИВА					
А. ПОБАРУВАЊА ЗА ЗАПИШАН А НЕУПЛАТЕН КАПИТАЛ	001				
Б. ПОСТОЈАНИ СРЕДСТВА (003+009+014)	002	14.794.502.483	38.580.814.858	27.024.009.095	11.556.805.763
I. НЕМАТЕРИЈАЛНИ СРЕДСТВА (од 004 до 008)	003	516.730.038	2.509.304.516	1.984.674.425	524.630.091
1. Основачки издатоци	004				
2. Издатоци за истражувања и развој	005				
3. Концесии, патенти, лиценци, заштитни знаци и слични права	006	516.730.038	2.509.304.516	1.984.674.425	524.630.091
4. Гудвил (Goodwill)	007				
5. Аванси за нематеријални средства	008				
II. МАТЕРИЈАЛНИ СРЕДСТВА (од 010 до 013)	009	7.571.940.845	32.876.557.528	25.022.376.630	7.854.180.898
1. Земјишта и згради	010	4.462.010.758	14.638.849.505	10.468.444.679	4.170.404.826
2. Постројки и опрема	011	1.643.640.600	13.152.664.344	11.067.299.864	2.085.364.480
3. Алат, погонски и канцелариски инвентар, мебел и транспортни средства	012	705.730.797	4.245.245.364	3.486.632.087	758.613.277
4. Аванси за материјални средства и средства во подготовка	013	760.558.690	839.798.315		839.798.315
III. ФИНАНСИСКИ СРЕДСТВА (ДОЛГОРОЧНИ) (од 015 до 021)	014	6.705.831.600	3.194.952.814	16.958.040	3.177.994.774
1. Вложувања (во акции и удели) во поврзани субјекти	015	2.797.590.628	2.797.590.628		2.797.590.628
2. Заеми на поврзани субјекти	016				
3. Учество во вложувањата (партиципација)	017				
4. Заеми со кои субјектот е поврзан врз основа на учеството во вложувањето	018				
5. Вложувања во долгорочни хартии од вредност	019	61.966.550	82.083.393	16.958.040	65.125.353
6. Останати вложувања (дадени кредити, депозити, задолжителни долгорочни вложувања)	020	107.917.071	315.278.793		315.278.793
7. Откупени сопствени акции	021	3.738.357.351			
В. ТЕКОВНИ СРЕДСТВА (023+028+034+038)	022	9.852.738.931	10.252.798.447	1.371.879.384	8.880.919.063
I. ЗАЛИХИ (од 024 до 027)	023	185.556.514	497.579.105	225.095.971	272.483.134
1. Суровини и други материјали	024	66.478.377	244.924.595	116.601.200	128.323.395
2. Производство во тек (недовршено производство и полупроизводи)	025				
3. Трговски стоки и готови производи	026	68.436.259	119.782.559	34.444.283	85.338.276
4. Аванси, депозити и кауции	027	50.641.878	132.871.951	74.050.488	58.821.463
II. ПОБАРУВАЊА (од 029 до 033)	028	2.020.650.311	2.961.440.315	1.134.695.486	1.826.744.829
1. Побарувања од купувачите	029	1.511.352.062	2.521.992.620	1.133.490.062	1.388.502.558
2. Побарувања од поврзани субјекти	030	205.465.087	252.108.410		252.108.410
3. Побарувања од субјектот врз основа на учеството во вложувањето	031				
4. Останати побарувања	032	253.242.604	132.652.801	1.205.424	131.447.377
5. Платени трошоци за идните периоди и недостасана наплата на приходи (ABP)	033	50.590.558	54.686.484		54.686.484
III. ФИНАНСИСКИ ВЛОЖУВАЊА (КРАТКОРОЧНИ) (од 035 до 037)	034	7.544.758.526	6.773.592.340	12.087.927	6.761.504.413
1. Вложувања (во акции и удели) во поврзани субјекти	035				
2. Откупени сопствени акции	036				
3. Останати вложувања	037	7.544.758.526	6.773.592.340	12.087.927	6.761.504.413
IV. ПАРИЧНИ СРЕДСТВА И ХАРТИИ ОД ВРЕДНОСТ	038	101.773.580	20.186.687		20.186.687
Г. ВКУПНА АКТИВА (001+002+022)	039	24.647.241.414	48.833.613.305	28.395.888.479	20.437.724.826
Д. ВОНБИЛАНСНА ЕВИДЕНЦИЈА - АКТИВА	040	41.319.491	48.865.434		48.865.434

БИЛАНС НА СОСТОЈБА
на ден 31 декември 2010

(во денари)

ПОЗИЦИЈА	Ознака	Претходна година (почетна состојба)	Износ на денот на билансирањето (тековна година)
1	2	3	4
ПАСИВА			
A.КАПИТАЛ И РЕЗЕРВИ			
(042+043+044+045+050-051+052+053)	041	21.731.342.827	17.470.435.399
I. ЗАПИШАН КАПИТАЛ	042	9.606.178.689	9.606.178.689
II.ПРЕМИИ НА ЕМИТИРАНИ АКЦИИ	043	540.659.375	540.659.375
III.РЕВАЛОРИЗАЦИОНА РЕЗЕРВА	044	2.294.516.237	2.294.516.237
IV.РЕЗЕРВИ			
(од 046 до 049)	045	1.916.777.547	-1.821.579.804
1.Законски резерви	046	1.916.777.547	1.916.777.547
2.Резерви за сопствени акции	047		-3.738.357.351
3.Статутарни резерви	048		
4.Останати резерви	049		
V.АКУМУЛИРАНА ДОБИВКА	050	903.181.740	903.181.740
VI.ПРЕНЕСЕНА ЗАГУБА (-)	051		
VII.ДОБИВКА ЗА ФИНАНСИСКАТА ГОДИНА	052	6.470.029.239	5.947.479.162
VIII.ЗАГУБА ЗА ФИНАНСИСКАТА ГОДИНА	053		
Б.РЕЗЕРВИРАЊА ЗА ОБВРСКИ И ТРОШОЦИ			
(од 055 до 057)	054	311.766.937	520.389.500
1.Резервирања за пензии и слични обврски	055		
2.Резервирања за даноци	056		
3.Останати резервирања	057	311.766.937	520.389.500
В.ОБВРСКИ СПРЕМА ДОВЕРИТЕЛИ			
(059+(од 064 до 071) или 058= (075+076)	058	1.655.054.423	1.522.093.357
1.Обврски по основ на обврзници (060+063)	059		
а. Обврски по основ на обични обврзници (061+062)	060		
а. 1.Долгорочни обврски по основ на обични обврзници	061		
а. 2.Краткорочни обврски по основ на обични обврзници	062		
б.Обврски по основ на конвертибилни обврзници	063		
2.Обврски по заеми и кредити	064		
3.Обврски за аванси, депозити и кауции	065	34.265.496	40.207.643
4.Обврски спрема добавувачи (доверители по основ на работење)	066	764.645.456	947.918.310
5.Обврски за меници и чекови	067		
6.Обврски спрема поврзани субјекти	068	249.246.204	421.986.515
7.Обврски спрема субјекти со кои субјектот е поврзан по основ на учество во вложувањата	069		
8.Останати обврски вклучувајќи го данокот и социјалното осигурување	070	605.785.029	110.554.653
9.Обврски по основ на учество во резултатот	071	1.112.238	1.426.236
Г.ОДЛОЖЕНО ПЛАЌАЊЕ НА ТРОШОЦИ И ПРИХОДИ ВО ИДНИТЕ ПЕРИОДИ (ПВР)	072	949.077.227	924.806.570
Д.ВКУПНО ПАСИВА (ВКУПЕН КАПИТАЛ И ОБВРСКИ)			
(041+054+058+072)	073	24.647.241.414	20.437.724.826
Ѓ.ВОНБАЛАНСНА ЕВИДЕНЦИЈА - ПАСИВА	074	41.319.491	48.865.434
I.ОБВРСКИ СПРЕМА ДОВЕРИТЕЛИ (ДОЛОГОРОЧНИ)	075		
II.ОБВРСКИ СПРЕМА ДОВЕРИТЕЛИ (КРАТКОРОЧНИ)	076	1.655.054.423	1.522.093.357

БИЛАНС НА УСПЕХ
во периодот од 01.01 до 31.12.2010

(во денари)

Ред. Број	ПОЗИЦИЈА	Ознака	ИЗНОС	
			Претходна година	Тековна година
1	2	3	4	5
1.	Приходи од продажба	2 0 1	8.511.938.910	8.430.092.365
2.	Промена на вредноста на залихите на готовите производи и недовршеното производство	x x x		
2а.	Залихи на готовите производи и недовршеното производство на почетокот на годината	2 0 2		
2б.	Залихи на готовите производи и недовршеното производство на крајот на годината	2 0 3		
3.	Приходи по основ на употреба на сопствени производи, стоки и услуги	2 0 4	66.230.321	88.500.566
4.	Останати деловни приходи	2 0 5	265.185.198	69.156.981
5.	Материјални трошоци (207+208)	2 0 6	3.045.186.415	3.134.479.187
5а.	Трошоци за сировини и други материјали	2 0 7	223.402.679	252.534.833
5б.	Набавна вредност на продадени стоки и услуги	2 0 8	2.821.783.736	2.881.944.354
6.	Трошоци за вработени (210+211)	2 0 9	880.273.438	972.737.427
6а.	Нето плати и надоместоци	2 1 0	592.006.811	667.571.792
6б.	Трошоци за даноци, социјално и пензиско осигурување и слично (212+213)	2 1 1	288.266.627	305.165.635
	1. Придонес за пензиско осигурување	2 1 2	154.283.063	161.900.374
	2. Даноци и придонеси за социјално осигурување	2 1 3	133.983.564	143.265.261
7.	Амортизација и вредносно усогласување (215+216)	2 1 4	1.873.704.713	1.890.370.013
7а.	Амортизација и вредносно усогласување на основачки издатоци, материјалните средства и на нематеријалните средства (долгорочни средства)	2 1 5	1.789.774.220	1.866.596.639
7б.	Вредносно усогласување на тековни средства (краткорочни средства)	2 1 6	83.930.493	23.773.374
8.	Останати трошоци од работењето	2 1 7	1.155.625.497	960.268.759
9.	Приходи од учества на вложувања (219+220)	2 1 8	4.358.431.980	4.026.253.292
9а.	Приходи од учества на вложувања во поврзани субјекти	2 1 9	4.355.314.260	4.019.130.968
9б.	Приходи од учества на вложувања во неповрзани субјекти	2 2 0	3.117.720	7.122.324
10.	Приходи од останати вложувања и заеми (222+223)	2 2 1		
10а.	Приходи од останати вложувања и заеми во рамките на постојаните средства со поврзани субјекти	2 2 2		
10б.	Приходи од останати вложувања и заеми во рамките на постојаните средства со неповрзани субјекти	2 2 3		
11.	Приходи по основ на камати, курсни разлики и слични приходи (225+226)	2 2 4	394.673.189	404.918.879
11а.	Приходи по основ на камати, курсни разлики и слични приходи од работење со поврзани субјекти	2 2 5		
11б.	Приходи по основ на камати, курсни разлики и слични приходи од работење со неповрзани субјекти	2 2 6	394.673.189	404.918.879
12.	Вредносно усогласување на финансиските средства и вложувања	2 2 7	100.271	1.174.039
13.	Расходи по основ на камати, курсни разлики и слични расходи (229+230)	2 2 8	140.217.106	90.008.939
13а.	Расходи по основ на камати, курсни разлики и слични расходи од работење со поврзани субјекти	2 2 9		
13б.	Расходи по основ на камати, курсни разлики и слични расходи од работење со неповрзани субјекти	2 3 0	140.217.106	90.008.939
14.	Добивка од редовното работење пред оданочување (201+204+205+218+221+224)-(202-203+206+209+214+217+227+228)	2 3 1	6.501.352.158	5.969.883.719
15.	Загуба од редовното работење пред оданочување (202-203+206+209+214+217+227+228)-(201+204+205+218+221+224)	2 3 2		
16.	Данок и придонеси од добивката од редовното работење (дел од Даночниот биланс)	2 3 3	31.322.919	22.404.557
17.	Добивка од редовното работење по оданочување (231-233)	2 3 4	6.470.029.239	5.947.479.162
18.	Загуба од редовното работење по оданочување (233-231) или (232+233)	2 3 5		
19.	Вонредни приходи	2 3 6		
20.	Вонредни расходи	2 3 7		
21.	Добивка од вонредните активности пред оданочување (236-237)	2 3 8		
22.	Загуба од вонредните активности пред оданочување (237-236)	2 3 9		
23.	Данок и придонеси од добивката од вонредните активности (Дел од Даночниот биланс)	2 4 0		
24.	Добивка од вонредните активности по оданочувањето (238-240)	2 4 1		
25.	Загуба од вонредните активности по оданочувањето (240-238) или (239+240)	2 4 2		
26.	Останати даноци и придонеси кои не се искажани во претходните позиции	2 4 3		
27.	Добивка за финансиската година (234+241-243) или (234-242-243) или (241-235-243)	2 4 4	6.470.029.239	5.947.479.162
28.	Загуба за финансиската година (235+242+243) или (235-241+243) или (242-234+243)	2 4 5		
	Услуги (246< или =208)	2 4 6	2.352.720.624	2.476.341.888
	Просечен број на вработени врз основа на часови на работа во претходниот период (во апсолутен износ)	2 4 7	1.287	1.265
	Број на месеци на работење	2 4 8	12	12

Македонски Телеком АД - Скопје

Даночен период: 01/01/-31/12/2010

ДАНОЧЕН БИЛАНС

I		УТВРДУВАЊЕ НА ДАНОК НА ДОБИВКА НА НЕПРИЗНАТИТЕ РАСХОДИ		
A	Усогласување за непризнаените расходи од тековната година:* збир од реден број 1 до реден број 29		01	526.966.787
1		Трошоци на материјалите и набавната вредност на продадена трговска стока над износот пресметан по методот на просечни набавни цени, како и трошоците искажани пред датумот на нивната продажба односно употреба	02	
2		Разлики на трансферната цена над пазарната цена, остварена меѓу поврзани лица	03	
3		Неисплатени пресметани плати од тековната година	04	
4		Неисплатени надоместоци на трошоците од работниот однос за годината, во висина утврдена со ЗДД	05	
5		Трошоци за организирана исхрана и превоз во јавниот сообраќај до и од работа на вработените над висината утврдена со закон	06	
6		Неисплатените надоместоци на лицата волонтери и на лицата кои се ангажирани за вршење на јавни работи, како и исплатените надоместоци утврдени спротивно со законот	07	
7		Неисплатениот дел на плата на вработените и на членовите на органите на управување по основ на деловна успешност на работодавачот	08	
8		Лични надоместоци на членовите на управниот и надзорниот одбор во висина од 50% од исплатениот износ како и износот на пресметаните и неисплатените надоместоци на членовите на управниот и надзорниот одбор	09	3.100.002
9		Сите други надоместоци на трошоци на вработените, што не се утврдени со член 14 став 1 од ЗДД	10	91.887.893
10		Трошоците за користење на патнички возила, за храна и пијалоци, за подароци, за набавка на движен и недвижен имот за членовите на управниот одбор или за акционерите	11	902.234
11		Амортизација на материјални и нематеријални средства која е повисока од амортизацијата пресметана на набавната вредност на средствата, со примена на пропорционална метода	12	40.199.149
12		Преостаната сегашна вредност на основните средства кои не се користат, а се амортизираат во целост за кои не е добиено одобрение од Управата за јавни приходи	13	430.552
13		Дел од амортизацијата по функционална метода над 10% за која не е добиено одобрение од Управата за јавни приходи	14	
14		Пропорционален износ на амортизацијата на средства за кои е искористено даночно ослободување од член 31 од ЗДД во ДБ за 2007 и 2008 година	15	
15		Камата по кредити за набавка на патнички автомобили, мебел, теписи, уметнички дела од ликовната и применетата уметност и други украсни предмети за опремување на административните простории	16	
16		Делот од камати по кредити земени од доверители со статус на поврзани лица над износот на важечките каматни стапки на комерцијалните банки	17	
17		Каматите на заемите добиени од акционерите или содружниците со над 25% учество во капиталот на друштвото која за повеќе од трипати го надминуваат износот на уделот на тој акционер	18	
18		Трошоци за истражување и развој коишто не се направени од сопствени научно истражувачки и развојни центри или преку самостојни научно истражувачки институции	19	
19		Премии за осигурување кои не се исплатени, како и исплатените премии за осигурување кои не се однесуваат на намените утврдени со член 17-б од ЗДД	20	857.808
20		Трошоци за даноците по задршка (одбивка) на терет на исплатувачот, паричните и даночните казни, пенали и казни камати и трошоци за присилна наплата	21	46.315.464
21		Трошоци за економска пропаганда, кои не се во функција на унапредување на дејноста	22	19.178.606
22		Трошоци за донации, во спротивност на условите и постапката утврдени со Законот за донации и спонзорства во јавните дејности, како и трошоците за донации во износ од 5% од вкупниот приход остварен во тековната година	23	558.527
23		Трошоците за спонзорства, во спротивност на условите и постапката утврдени со Законот за донации и спонзорства во јавните дејности, како и трошоците за спонзорства во износ од 3% од вкупниот приход остварен во тековната година	24	1.808.953
24		Трошоци за репрезентација	25	27.612.315
25		Трошоци за отпис и исправка на вредноста на побарувањата и финансиските вложувања коишто не се наплатени, освен ненаплатените побарувања и финансиски вложувања кои се отпишуваат по основ на правосилна судска одлука, како и пријавените ненаплатени побарувања од субјектите во стечај и ликвидација	26	22.174.543
26		Трошоци за вквалкуирани долгорочни резервирања, освен резервирања утврдени со Законот за шуми	27	260.258.308
27		Исплати по основ на степендии	28	1.102.496
28		Издвојувањата во посебна резерва кај друштвата за осигурување и реосигурување, над износ од 75% од резервирањата за намените утврдени во член 23 став 2 од ЗДД	29	
29		Други усогласувања на расходите согласно ЗДД кои посебно не се наведени во претходните редни броеви	30	10.579.937

Б.	Даночен кредит за расходите со одложено признавање: збир од реден број 30 до реден број 38		31	302.921.221
	30	Исплатени плати од претходните години, за кои во годината на пресметка е извршено зголемување на даночната основа	32	
	31	Исплатени надоместоци на трошоци од работен однос од претходни години до износите утврдени со законот за данок на добивка, за кои во годината на пресметка е извршено зголемување на даночната основа	33	
	32	Исплатени надоместоци на лица воонтери, за кои во годината на пресметка е извршено зголемување на даночната основа	34	
	33	Исплатен дел на плата на вработените и на членовите на органите на управување по основ на деловна успешност на работодавачот од претходните години, за кои во годината на пресметка е извршено зголемување на даночната основа	35	
	34	Исплатени личните надоместоци на членовите на управниот и надзорниот одбор во висина од 50% од исплатениот износ, за кои во годината на пресметка е извршено зголемување на даночната основа	36	
	35	Износ на наплатените отпишани побарувања и финансиски вложувања од член 20-а на ЗДД	37	3.159.208
	36	Износ на укинатите долгорочни резервирања, за кои во претходниот даночен период е зголемена даночната основа	38	297.230.555
	37	Износ на делот на амортизацијата на постојаните средства до висината утврдена со пропорционалната метода и стапка пропишана со Уредбата за амортизација за средствата за кои во изминатите периоди е променета повисока стапка на амортизација за која е извршено зголемување на даночната основа	39	1.716.461
	38	По други основи утврдени со закон за кои во изминатиот период е извршено зголемување на даночната основа	40	814.997
В	Даночна основа *АОП 1- АОП 31 ≥ 0		41	224.045.566
Г	Пресметан данок на добивка *АОП 41 x пропишана стапка		42	22.404.557
Д	ДАНОЧНИ ОЛЕСНУВАЊА И ОСЛОБОДУВАЊА* збир од реден број 39 и 40		43	
	39	Намалување на данокот за сразмерниот дел на учество на странското лице во вкупниот капитал на друштвото утврден на 31 декември 2009 година, доколку вложувањето е остварено пред 31 декември 2006 година * <i>овој ред се пополнува заклучно со ДБ за 2009 година</i>	44	
	40	Намалување на данокот за вредноста на набавени и ставени во употреба 10 фискални системи за регистрирање на готовински плаќања	45	
Ѓ	Избегнување на двојно оданочување		46	
	41	Износ на данок содржан во оданочени приходи/добивки во странство (задржан данок) до пропишаната стапка, освен данокот во примените дивиденди од нерезиденти и данок пресметан и платен на добивката остварена во нерезидентната подружница на домашното правно лице, под условите утврдени со ЗДД	47	
Е	ДАНОК ЗА ПЛАЌАЊЕ / ВРАЌАЊЕ			
	42	Данок на добивка по намалување (АОП 42 - АОП 43- АОП 46 ≥ 0)	48	22.404.557
	43	Платени аконтации на данок на добивка за даночниот период	49	55.933.911
	44	Износ на остатокот на повеќе платениот данок на добивка пренесен од претходните даночни периоди	50	
	45	Износ за доплата/повеќе платен износ (АОП 48 - АОП 49 - АОП 50)	51	-33.529.354
Ж	ПОСЕБНИ ПОДАТОЦИ ЗА ПРВИОТ ДЕЛ			
	46	Пренесен неискористен дел на правото за намалување на данокот по одредбите на член 36-б од ЗДД	52	
	47	Процент на учество на странското лице во вкупниот капитал на 31 декември во годината (овој податок продолжува да се искажува во периодот од три години)	53	
	48	Остварен вкупен приход во годината	54	13.018.922.083
	49	Вкупни трошоци за донации во годината	55	8.628.278
	50	Вкупни трошоци за спонзорства во годината	56	16.216.264
	51	Износ на даночен кредит кога АОП 01 - АОП 31 ≤ 0	57	
II	ПОДАТОЦИ ЗА ОСТВАРЕНИОТ ФИНАНСИСКИ РЕЗУЛТАТ И ЗА РАСПРЕДЕЛБИТЕ			
З	Сметководствена добивка/загуба пред оданочување			
	52	Добивка за деловната година по оданочување со данокот во непризнаените расходи	58	5.947.479.162
	53	Загуба за деловната година по оданочување со данокот во непризнаените расходи	59	
	54	Исплатен аванс на дивиденда во даночниот период	60	
	55	Исплатена дивиденда од распределената добивка и слободните резерви од претходната година	61	6.470.029.239
	56	Акумулирана нераспределена добивка и слободни резерви во период од 01.01.2009 година	62	5.947.479.162
	57	Акумулирана непокриена загуба од 01.01.2009 година	63	
S	Посебни податоци за вториот дел			
	58	Износ на пренесени нераспределени добивки утврдени со состојба на 31 декември 2008 година и на резерви што можат да се распределуваат, намалени за износот на искажаните непокриени загуби, износот на законските резерви и на статутарните резерви утврдени со договор односно статут на друштвото	64	903.181.740
	59	Износ на пренесени непокриени загуби утврдени со состојба на 31 декември 2008 година кои се пренесуваат на терет на нераспределените добивки остварени по 2008 година	65	

Македонски Телеком - АД Скопје
Објаснувачки белешки кон годишната сметка
за годината којашто завршува на
31 декември 2010

Објаснувачки белешки кон годишната сметка

1. ОПШТИ ИНФОРМАЦИИ

1.1. За Друштвото

Оваа годишна сметка се однесува на Македонски Телеком АД – Скопје (во понатамошниот текст: „Друштвото“), акционерско друштво регистрирано во Република Македонија.

Во 2008 година Друштвото го прифати Т-Хоме брендот и на 1 мај 2008 година го промени своето правно име од АД Македонски Телекомуникации Скопје во Македонски Телеком АД – Скопје и неговите производи сега се продаваат под брендот Т-Хоме.

Директна матична компанија на Друштвото е АД Каменимост Комуникации Скопје, во доброволна ликвидација, во сопственост на Magyar Telekom Plc. регистрирана во Унгарија. Крајната матична компанија е Deutsche Telekom AG регистрирана во Сојузна Република Германија.

Друштвото е водечка компанија која обезбедува услуги од областа на фиксната телефонија во Македонија.

Работењето на телекомуникацискиот сектор во Република Македонија е регулирано со Законот за електронски комуникации (ЗЕК) донесен во март 2005 година. Според ЗЕК, Друштвото е определено како оператор со Значителна пазарна моќ („ЗПМ“) на пазарот на фиксни телекомуникациски мрежи и услуги, вклучувајќи го и пазарот за пристап на мрежи за пренос на податоци и закуп на линии. Со последната измена на ЗЕК, објавена на 4 август 2008 година, концесискиот договор на Друштвото не е повеќе важечки од 5 август 2008 година. На 5 септември 2008 година Агенцијата за електронски комуникации („Агенцијата“), официјално прати известување на Друштвото за оние јавни електронски комуникациски мрежи и/или услуги кои биле доделени во концесискиот договор. Лиценци за радиофреквенција беа издадени на операторите за опсегот доделен со концесиските договори во форма пропишана од ЗЕК. Со последните измени на ЗЕК, почнувајќи од 1 јули 2010 година, на Друштвото му беше воведена обврска за чување на необработените податоци за сообраќајот во период од 24 месеци. Се очекува Советот за радиодифузија да ги интензивира активностите против кабелските оператори поради реемитување на телевизиски канали без регулирани права на интелектуалната сопственост („ИС“).

Друштвото користи методологијата за долгорочно зголемување на трошоците („LRIC“) за регулирани услуги на големо. На 4 октомври 2010 година, Агенцијата го имплементираше LRIC Bottom - up трошочниот модел и на 20 декември 2010 година ги објави конечните резултати, којшто ќе се применуваат од март 2011 година.

Врз основа на ЗЕК, Агенцијата може да пропише регулирање на малопродажните фиксни телефонски услуги. Агенцијата ја заврши постапката за анализа на релевантните пазари и врз основа на заклучоците од анализата, Агенцијата планира да наметне регулирање на малопродажните цени на Друштвото. Дополнително се очекува поголем притисок врз малопродажните цени поради Упатството за тестирање на истиснување со цени воведено од страна на Агенцијата во 2010 година.

Дополнително, Агенцијата објави јавна дебата за регулаторните предизвици поврзани со новата генерација на пристапни мрежи.

Врз основа на неколку донесени подзаконски акти објавени во втората половина на 2008 година Друштвото подготви неколку дополнителни големопродажни производи како што се изнајмување на големо на претплатничка линија, изнајмување на големо на линии и локален битстрим пристап. Во декември 2010 година од страна на Агенцијата беше објавен нов правилник за пристап и користење на специфични мрежни средства. Според новиот правилник, Друштвото има обврска да понуди пристап до кабелска канализација и неискористени оптички влакна.

На 27 мај 2010 беше воведена нова услуга за Преносливост на броеви („ПБ“): WLR со ПБ, давајќи им можност на сите WLR корисниците да мигрираат во големопродажната мрежа на Друштвото.

Од август 2006 година, Друштвото има повеќе од 100 акционери како резултат на продажбата на дел од акциите во сопственост на Владата на Република Македонија преку аукциите организирани во текот на јуни 2006 година. Согласно Законот за хартии од вредност, со ова, Друштвото се квалификува како компанија со посебни обврски за известување кои главно се состојат од доставување на квартални, полугодишни и годишни финансиски информации до Комисијата за хартии од вредност на Република Македонија.

Објаснувачки белешки кон годишната сметка

Регистрирана адреса на Друштвото е ул. Орце Николов бб, 1000 Скопје, Република Македонија. Просечниот број на вработени во 2010 година беше 1.265 (2009: 1.287).

1.2. Истрага за одредени договори за консултантски услуги

На 13 февруари 2006 година, Magyar Telekom Plc., доминантниот сопственик на Друштвото, (преку Каменимост Комуникации АД – Скопје (во ликвидација), мнозински сопственик на Друштвото), објави дека е вршена истрага на одредени договори склучени од друга подружница на Magyar Telekom Plc., со цел да се утврди дали договорите биле склучени во спротивност на политиките на Magyar Telekom Plc. или важечките закони или регулативи. Одборот за ревизија на Magyar Telekom ги ангажирал White & Case како свој независен правен советник за целите на спроведувањето на интерната истрага. Последователно на ова, на 19 февруари 2007 година, Одборот на директори на Друштвото, врз основа на препораката на Одборот за ревизија на Друштвото и Одборот за ревизија на Magyar Telekom Plc. донесе одлука за спроведување на независна интерна истрага во однос на одредени договори во Македонија.

Дополнителни информации во врска со интерната истрага се содржани во финансиските извештаи на Друштвото за годината што завршува на 31 декември 2009 година.

Според информациите што му беа доставени на Друштвото од страна на Magyar Telekom Plc. на 2 декември 2009 година, Одборот за ревизија на Magyar Telekom Plc., на Одборот на директори на Magyar Telekom му достави „Извештај за Истрага до Одборот за ревизија на Magyar Telekom Plc.“ од 30 ноември 2009 година (во понатамошниот текст „Финален извештај“). Одборот за ревизија посочи дека истиот смета дека, со подготовката на Финалниот извештај, врз основа на фактите достапни во моментот, White & Case ја заврши својата независна интерна истрага.

Според информациите доставени до Друштвото од страна на Magyar Telekom Plc., Финалниот извештај ги вклучува следните наоди и заклучоци поврзани со македонските подружници на Magyar Telekom, врз основа на доказите што му беа достапни на Одборот за ревизија на Magyar Telekom Plc. и неговиот правен советник:

- Како што беше претходно објавено, постојат докази дека одредени поранешни вработени намерно уништиле документи поврзани со активностите преземени во Македонија од страна на Magyar Telekom Plc. и неговите подружници.
- Во периодот помеѓу 2000 и 2006 година, мала група на поранешни членови на извршниот менаџмент на Magyar Telekom и македонските подружници на Magyar Telekom одобриле издатоци од приближно ЕУР 24 милиони, преку повеќе од 20 сомнителни договори за консултантски услуги, за лобирање и други договори (вклучувајќи и одредени договори помеѓу Magyar Telekom и неговите подружници од една страна и подружници на консултантска компанија со седиште во Кипар од друга страна). Финалниот извештај заклучува дека „достапните докази не утврдуваат дека договорите според коишто се направени овие издатоци биле легитимни“.
- Доказите покажуваат дека, спротивно на нивните услови, одреден број од овие договори биле склучени за да се стекнат конкретни регулаторни и други придобивки од Владата на Македонија. Друштвата генерално ги добиле бараните придобивки и потоа направиле издатоци врз основа на еден или повеќе од сомнителните договори. Постојат докази дека останатите договори биле исто така нелегитимни и креирале фонд на средства коишто биле достапни за други цели, а не за оние што биле утврдени во делокругот на договорите. “Меѓутоа, правниот советник на Одборот за ревизија на Magyar Telekom немал пристап до доказите коишто би му овозможиле да ги идентификува крајните корисници на овие издатоци.“
- При склучувањето на овие договори и одобрувањето на издатоците според истите, поранешните членови на извршниот менаџмент свесно предизвикале, структурирале или одобриле трансакции коишто претежно или целосно ги имале следниве заеднички карактеристики:
 - намерно заобиколување на внатрешните контроли;
 - корпоративни документи и записи коишто се лажни и наведуваат на погрешни заклучоци;
 - недостаток на длабинска анализа и на следење на извршувањето на работата на изведувачите и застапниците во околности со висок ризик за корупција; недостаток на докази за извршувањето на работата; и

Објаснувачки белешки кон годишната сметка

- издатоци коишто не биле за целите наведени во договорите според коишто истите биле направени, туку биле наменети за добивање на користи за подружниците на Magyar Telekom коишто би можеле да бидат доделени само со посредство на Владата.
- Во Финалниот извештај е наведено дека „Истрагата не откри докази коишто укажуваат дека кои било македонски владини претставници или претставници на политичка партија примиле плаќања.“

Како што беше објавено претходно, Magyar Telekom презеде корективни чекори со цел да ги реши прашањата што беа претходно идентификувани со независната истрага, вклучувајќи и чекори наменети за ревидирање и подобрување на внатрешните контроли на Групацијата Magyar Telekom. Според информациите доставени до Друштвото од страна на Magyar Telekom, Одборот за ревизија на Magyar Telekom нема дадено препораки во однос на програмата за усогласеност или внатрешните контроли на Magyar Telekom во врска со издавањето на Финалниот извештај и Magyar Telekom, во консултација со својот Одбор за ревизија, разгледува дали и до кој степен Финалниот извештај ќе предизвика дополнителни корективни дејствија, вклучувајќи и какви било дејствија во однос на вработените и/или промени на политиките и процедурите за внатрешна контрола во Magyar Telekom или неговите подружници коишто биле или ќе бидат имплементирани со цел да се постапи по наодите од Финалниот извештај.

Во врска со издавањето на Финалниот извештај и информациите доставени до Друштвото од страна на Magyar Telekom, во јануари 2010 година Претседателот на Одборот на директори на Друштвото побара правна и даночна експертиза од трета страна за проценка на потенцијалните сметководствени и даночни импликации што произлегуваат од трансакциите извршени од страна на Друштвото и неговата подружница коишто се предмет на Финалниот извештај.

Надворешните експерти изготвија извештаи (во понатамошниот текст: „Извештаите“) за нивната проценка и ги доставија Извештаите до Претседателот на Одборот на директори на Друштвото и до Менаџментот на Друштвото, соодветно. Како резултат, врз основа на анализата на даночните и правните експерти и информациите што му беа достапни на Менаџментот во врска со трансакциите предмет на Финалниот извештај, беше идентификуван износ од МКД 216.577 илјади како потенцијално даночно влијание (заедно со поврзаната казнена камата) заклучно со 31 Декември 2009 што произлегува од трансакциите спроведени од страна на Друштвото коишто се предмет на Финалниот извештај. Ова влијание е признаено во Билансот на успех како Останати оперативни трошоци и финансиски расходи наспроти Останати обврски. Во 2010 година идентификуваниот износ во врска со потенцијалното даночно влијание (заедно со поврзаната казнена камата) изнесуваше МКД 227.972 илјади беа исплатени во 2010 година согласно извршна одлука, издадена од страна на Управата за јавни приходи. Исто така, вредноста на еден договор од МКД 105.147 илјади капитализирана во рамките на сопствените акции беше рекласификувана и депризнаена спроти Акумулирана добивка. Другите договори што се идентификувани во Финалниот извештај и извештаите изготвени од даночните и правните експерти во врска со трансакциите извршени од страна на Друштвото биле прикажани како трошок во поврзаните периоди (2001-2007 година).

Во мај 2008 година, Министерството за внатрешни работи (МВР) на Република Македонија („РМ“) до Друштвото поднесе официјално писмено барање за информации и документација во однос на одредени плаќања за консултантски услуги и авансна дивиденда, како и одредени набавки и договори. Во јуни 2008 година, Друштвото достави копии од побараните документи.

Во октомври 2008 година, Истражниот судија од Основниот суд Скопје 1 – Скопје (кривичен суд) му издаде официјален писмен налог на Друштвото да предаде одредена оригинална документација. Подоцна, во октомври 2008 година, Друштвото официјално и лично ја предаде побараната документација. Од МВР беа доставени дополнителни писмени барања, при што Друштвото ја обезбеди побараната документација.

Врз основа на јавни информации достапни од 10 декември 2008 година имаме сознанија дека Одделот за организиран криминал при МВР ги предал досиејата на канцеларијата на Основното јавно обвинителство за организиран криминал и корупција со предлог да се покрене кривична постапка против Attila Szendrei (поранешен Главен извршен директор на Македонски Телеком АД - Скопје), Rolf Plath (поранешен Главен финанс директор на Македонски Телеком АД - Скопје), Mihail Kefaloyannis (поранешен член на Одборот на директори во Каменимост и поранешен член на одборот на директори во Телемакедонија) и Zoltan Kisjuhász (поранешен Главен извршен директор на Каменимост и поранешен неизвршен член на Одборот на директори на Македонски Телеком АД - Скопје) поради основано сомнение за извршено кривично дело. За овие лица се предлага да бидат обвинети за „злоупотреба на службена должност и овластувања“ на нивните

Објаснувачки белешки кон годишната сметка

позиции во Македонски Телеком АД - Скопје преку склучување на договори за консултантски услуги во однос на коишто немало намера ниту пак потреба од какви било услуги за возврат.

Основниот суд Скопје 1 во Скопје, Истражен оддел за организиран криминал достави покана до Друштвото во врска со кривичните пријави против претходно наведените лица и побара изјава дали Друштвото претрпело какви било штети како резултат на наведените договори за консултантски услуги.

По неколку одложувања на судското рочиште за истражната постапка што се води при Основниот Суд Скопје 1 Скопје, на рочиштето одржано на 13 април 2009 година, претставниците на Македонски Телеком АД – Скопје го презентираа ставот на Друштвото дека земајќи ја предвид тековната независна интерна истрага спроведувана од страна на White&Case, а одобрена од страна на Одборот на директори на Друштвото, прерано е да се најави каква било штета којашто би можела да биде причинета со спроведувањето на наведените договори или во врска со нив. По завршувањето на независната интерна истрага, Друштвото ќе го извести судот за својот конечен став во однос на евентуалната штета и кривичното гонење на обвинетите лица. На 9 април 2010 година Друштвото доби известување од Бирото за судски вештачења дека врз основа на наредба на Основен Суд Скопје 1 Скопје Бирото ќе врши експертиза за случајот. Експертизата беше изведена на 11 мај 2010 година и експерти од Министерството за правда на Република Македонија – Канцеларија за судска експертиза - Скопје, побара дополнителни документи од страна на Друштвото со цел да се подготви експертиза. Друштвото доби известување од Канцеларија за судска експертиза - Скопје дека експертизата ќе продолжи на 18 октомври 2010 година. Експертите побараа дополнителни информации во врска со одредени договори склучени во 2005 и 2006 година, и поврзани фактури. На 1 ноември 2010 година Друштвото ги собра и достави бараните информации/документи до Канцеларија за судска експертиза. По подготовката, експертизата ќе биде доставена од страна на одговорниот судија до Јавниот обвинител. Јавниот обвинител треба да одлучи дали тој / таа ќе покрене обвинителен акт против обвинетите лица или не во зависност од експертизата и други релевантни докази собрани во текот на истрагата.

МВР на РМ - Сектор за организиран криминал му пристапи на Друштвото во текот на август 2009 година со барање одредена дополнителна документација да биде доставена до МВР. Друштвото ја собра и достави побараната документација на 27 август 2009 година.

Претседателот на Одборот на директори на Друштвото и Менаџментот на Друштвото добија информација дека содржината на Финалниот извештај му била ставена на располагање и на македонското Јавно обвинителство. Менаџментот на Друштвото не може да предвиди дали македонското Јавно обвинителство ќе покрене каква било правна постапка ниту пак може да го предвиди видот и делокругот на правните дејствија врз основа на информациите содржани во Финалниот извештај.

Немаме сознанија за било какви информации како резултат на барања од било кое регулаторно тело или други надворешни страни, од кои би можеле да заклучиме дека финансиските извештаи може да бидат неточни, вклучувајќи го и ефектот од можни незаконски дејства.

Објаснувачки белешки кон годишната сметка

2. ЗНАЧАЈНИ СМЕТКОВОДСТВЕНИ ПОЛИТИКИ

Основните сметководствени политики усвоени во подготвувањето на оваа годишна сметка се прикажани подолу. Сметководствените политики се конзистентни со оние кои се применети во претходните години, освен ако не е поинаку наведено.

2.1. Основа за изготвување

Оваа годишна сметка, во сите материјални износи, е подготвена во согласност со Законот за трговски друштва (Службен весник на РМ бр. 28/2004, 84/2005, 25/2007, 87/2008, 42/2010 и 48/2010) и Правилникот за водење сметководство (Службен весник на РМ бр. 159/2009 и 164/2010), кадешто беа објавени Меѓународните стандарди за финансиско известување (МСФИ), од МСФИ 1 до МСФИ 8, Меѓународните сметководствени стандарди (МСС) од МСС1 до МСС 41, Толкувањата на Комисијата за толкување на меѓународно финансиско известување (КТМФИ) од КТМФИ 1 до КТМФИ 17 и Толкувањата на Постојниот комитет за толкување ПКТ од ПКТ1 до ПКТ 31. МСФИ (вклучувајќи МСФИ1), претходно познати како МСС, беа иницијално објавени во Службен весник во 1997 година и оттогаш беа неколку пати ажурирани. Последното ажурирање беше во декември 2010 година, во примена од 2010 година.

Годишната сметка е прикажана во македонски денари.

Изготвувањето на годишната сметка подразбира раководството да врши проценки и претпоставки кои влијаат врз прикажаните износи во годишната сметка и белешките поврзани со нив. Деловите кои вклучуваат висок степен на претпоставки и комплексност или каде што оценките и претпоставките се значајни во однос на годишната сметка се прикажани во белешка 4. Фактичките резултати може да се разликуваат од тие проценки.

2.2. Трансакции во странска валута

2.2.1. Функционална и презентациска валута

Годишната сметка е прикажана во македонски денари којашто е функционална и презентациска валута на Друштвото.

2.2.2. Трансакции и салда

Трансакциите во странска валута се искажуваат во денари според курсот важечки на денот на трансакцијата. Монетарните средства и обврски искажани во странска валута на датумот на изготвување на билансот на состојба се претвораат во денари според средниот курс важечки на денот на билансот на состојба, а приходите и расходите произлезени од оваа основа се признаваат во билансот на успех (Финансиски приходи/расходи). Немонетарните средства и обврски искажани во странска валута се претвораат во денари според курсот важечки на денот на трансакцијата.

Девизните средства со кои што работи Друштвото се претежно евра (ЕУР) и американски долари (УСД). Официјалните курсеви важечки на 31 декември 2010 и 2009 година беа како што следи:

	2010	2009
	МКД	МКД
1 УСД	46,31	42,67
1 ЕУР	61,51	61,17
1 ЦХФ	49,30	41,12

2.3. Финансиски инструменти

Финансиски инструмент е било каков договор кој што предизвикува финансиско средство кај еден ентитет и финансиска обврска или сопственички инструмент кај друг ентитет.

Финансиските средства на Друштвото вклучуваат парични средства и хартии од вредност, краткорочни финансиски вложувања и сопственички инструменти на други ентитети (вложување во долгорочни хартии од

Објаснувачки белешки кон годишната сметка

вредност) и договорни права да прими парични средства (побарувања од купувачи и останати побарувања) или друго финансиско средство од друг ентитет.

Финансиските обврски на Друштвото вклучуваат обврски кои произлегуваат од договорните обврски да испорача парични средства или други финансиски средства на друг ентитет (недеривативни финансиски средства). Во основа, финансиските обврски вклучуваат обврски кон добавувачи и останати обврски.

2.3.1. Финансиски средства

Друштвото ги класификува финансиските средства во следниве категории:

- а) финансиски средства прикажани по објективна вредност преку добивката или загубата
- б) заеми и побарувања
- в) финансиски средства расположливи за продажба

Класификацијата зависи од целите за коишто се стекнати овие средства. Раководството ја определува класификацијата на финансиските средства при иницијалното признавање.

Стандардните продажби и купувања на финансиски средства се признаваат на датумот на тргување, т.е. на датумот на кој Друштвото презело обврска за продажба или купување на средството. Инвестициите иницијално се признаваат по објективна вредност плус трансакциските трошоци за сите финансиски средства коишто не се прикажани по објективна вредност преку билансот на успех. Финансиските средства прикажани по објективна вредност преку билансот на успех иницијално се признаваат по објективна вредност, а трансакциските трошоци се признаваат како трошок во Билансот на успех.

На секој датум на билансот на состојба, Друштвото проценува дали има објективни докази дека финансиското средство е оштетено. Постојат објективни докази за оштетување доколку како резултат на настани на загуба што се случиле по првичното признавање на средството има влијание на проценетите идни парични текови на финансиското средство или група на финансиски средства кои можат со сигурност да се проценат.

Загубите од оштетување на финансиски средства се признаваат во Билансот на успех наспроти сметки за исправка за да се намали сегашната вредност се до депривнавање на финансиското средство, кога нето сегашната вредност (вклучувајќи и било какви загуби од оштетување) се депривнава од Билансот на состојба. Добивките или загубите при депривнавањето се пресметуваат како разлика помеѓу приливите од продажба и нето сегашната вредност којашто е депривнаена.

Финансиските средства престануваат да се признаваат (депривнавање) кога правото да се примаат парични приливи од инвестицијата е истечено или пренесено и Друштвото ги има пренесено значајните ризици и придобивки од сопственоста.

- (а) Финансиски средства прикажани по објективна вредност преку добивката или загубата

Оваа категорија ги содржи оние финансиски средства прикажани по објективна вредност преку добивката или загубата при нивното иницијално признавање. Финансиското средство е класификувано во оваа категорија доколку е така одредено од страна на раководството кое донесува одлуки за набавка и продажба врз основа на нивната објективна вредност во согласност со инвестиционата стратегија на Друштвото за чување на вложувањата во сопственото портфолио се до моментот на појавување на поволни пазарни услови за нивна продажба.

Финансиските средства прикажани по објективна вредност преку добивката или загубата последователно се прикажуваат по објективна вредност. Добивките и загубите коишто произлегуваат од промената на објективната вредност на финансиските средства по објективна вредност преку добивката или загубата, се признаваат во Билансот на успех (Приходи од учества на вложувања во неповрзани субјекти/ Вредносно усогласување на финансиските средства и вложувања) во периодот во кој настануваат.

Приходот од дивиденди од финансиските средства по објективна вредност преку биланс на успех, се признава во билансот на успех кога е воспоставено правото на Друштвото да ја добие наплатата на истата и кога економските користи се веројатни.

Објаснувачки белешки кон годишната сметка

(б) Заеми и побарувања

Заемите и побарувањата се недеривативни финансиски средства со фиксни или детерминирани плаќања кои не котираат на активниот пазар. Тие се вклучени во обртни средства, со исклучок на оние чие доспевање е по 12 месеци, по датумот од билансот на состојба. Овие се класифицирани како нетековни средства.

Следниве ставки се вклучени во категоријата „заеми и побарувања“:

- парични средства
- депозити во банки
- побарувања од купувачите
- останати побарувања
- заеми на вработени
- побарувања и заеми на трети лица

Заемите и побарувањата иницијално се признаваат по објективна вредност, а последователно се мерат по амортизирана вредност користејќи го методот на ефективна каматна стапка.

Парични средства

Паричните средства се состојат од средства во благајна и парични средства на жиро сметките на Друштвото.

Побарувања од купувачите и други побарувања

Побарувањата од купувачите и другите побарувања иницијално се признаваат по објективна вредност, а последователно се мерат по амортизирана вредност користејќи го методот на ефективна каматна стапка и намалени за исправка на вредноста заради оштетување. Исправката на вредност заради оштетување на побарувањата од купувачите и другите побарувања се формира кога постојат објективни докази дека Друштвото нема да може да ги наплати сите доспеани износи согласно оригиналните услови на побарувањето. Значајните финансиски потешкотии на должникот, веројатноста дека ќе влезе во стечај или финансиска реорганизација и задоцнетото плаќање се сметаат за индикатори дека побарувањето е оштетено.

Доколку има објективни докази дека настанало оштетување на заеми и побарувања признаени по амортизирана вредност, износот на исправката на вредност се утврдува како разлика меѓу сегашната вредност на средството и сегашната вредност на предвидените идни парични текови (исклучувајќи ги идните кредитни загуби кои се уште не се случени) дисконтирани со оригиналната ефективна каматна стапка на финансиското средство (т.е. ефективната каматна стапка пресметана на иницијалното признавање). Сегашната вредност на средството е намалена со користење на сметка за исправка, а износот на загубата е признаен во Билансот на успех (Вредносно усогласување на тековни средства).

Политиката на Друштвото за групна проценка за оштетување се базира на старосната структура на побарувањата поради големиот број од релативно слични видови на купувачи.

За најголемите купувачи и странските купувачи, како и за купувачи кои се во процес на ликвидација или стечај, исправката е пресметана на индивидуална основа. Индивидуално вреднување исто така се врши во специјални околности.

Кога побарувањето од купувачот е ненаплатливо, се отпишува преку Вредносно усогласување на тековни средства во билансот на успех со паралелно ослободување на кумулираната исправка на сметката за исправка на побарувањата од купувачите. Последователните враќања на износите претходно отпишани се пребиени со признаените исправки на вредност во Билансот на успех.

Доколку во некој последователен период износот на оштетувањето се намали и тоа намалување објективно може да се поврзе со настан кој настанал после признавањето на оштетувањето (како на пример подобрување во кредитниот рејтинг на должникот), претходно признаената загуба ќе биде вратена со корекција на сметката за исправка на побарувањата. Сегашната вредност на финансиското средство на датумот на кој се враќа загубата не смее да ја надмине амортизираната вредност која би била пресметана

Објаснувачки белешки кон годишната сметка

доколку оштетувањето не било признаено. Вредноста на вратената загуба ќе биде признаена во билансот на успех како намалување на Вредносно усогласување на тековни средства.

Износите кои се должат кон и побаруваат од другите мрежни оператори се прикажани на нето основа во случаите каде постои право за пребивање и износите се подмируваат на нето основа (како на пример побарувањата и обврските поврзани со меѓународен сообраќај).

Заеми за вработени

Заемите за вработени иницијално се признаваат по објективна вредност, а последователно се мерат по амортизирана вредност користејќи го методот на ефективна каматна стапка.

Разликата помеѓу номиналната вредност на дадените кредити и иницијалната објективна вредност на заемите за вработени се признава како однапред платени бенефиции на вработени. Каматите од дадените заеми пресметани по методот на ефективна камата се признаваат како финансиски приходи, додека однапред платените бенефиции на вработените се амортизираат како Останати трошоци од работењето рамномерно за времетраењето на заемот.

Загубите од исправката на заемите за вработени, доколку се случат, се признаваат во билансот на успех (Вредносно усогласување на тековни средства).

(в) Финансиски средства расположливи за продажба

Финансиски средства расположливи за продажба се недеривативи кои се или одредени во оваа категорија или не се класифицирани во некоја од другите категории. Тие се вклучени во нетековните средства освен ако раководството има намера да ги продаде финансиските средства во рок од 12 месеци од датумот на билансот на состојба. Стекнувањето и продажбата на финансиските средства се признаваат на денот на тргувањето - датумот на кој Друштвото се обврзува да купи или продаде некое средство.

По иницијалното признавање, сите расположливи средства за продажба се мерат по објективна вредност со исклучок на некој инструмент кој што нема котирано на активниот пазар и чија што објективна вредност не може реално да се измери и во тој случај истиот се прикажува по набавна вредност, вклучувајќи ги трансакциските трошоци намалени за трошоците на оштетувањето. Намерата на Друштвото е да ги отуѓи овие средства кога ќе се појават поволни услови на пазарот за нивна продажба. Промените на објективната вредност на финансиските средства кои се класификувани како расположливи за продажба се признаваат во капиталот. Кога финансиските средства, класификувани како расположливи за продажба ќе се продадат или ќе претрпат оштетување, акумулираната објективна вредност, признаена во капиталот, се вклучува во Билансот на успех, како добивка или загуба од вложувања во хартии од вредност.

Друштвото оценува на секој датум на биланс на состојба дали има објективен доказ дека финансиското средство е оштетено. Објективен доказ за оштетување има, кога како резултат на настани на загуба кои се случиле по иницијалното признавање на средството има влијание врз проценетите идни парични текови на финансиските средства или групата на финансиски средства кои можат со сигурност да се проценат.

2.3.2. Финансиски обврски

Обврски кон добавувачи и останати обврски

Обврските кон добавувачи и останати обврски (вклучувајќи ги и проценките) иницијално се признаваат по објективна вредност, а последователно се мерат по амортизирана вредност користејќи го методот на ефективна каматна стапка. Заради краткиот рок на доспевање сметководствената вредност на обврските кон добавувачи и останатите обврски е приближна на нивната објективна вредност.

2.4. Залихи

Залихите се искажуваат по вредност пониска од набавната или нето пазарна вредност. Нето пазарната вредност е проценета продажна цена во нормални услови на делување, намалена за проценетите трошоци за продажба.

Набавната вредност на залихите се евидентира според принципот просечни цени и ги вклучуваат трошоците настанати за нивна набавка и доведување на постојната состојба и локација.

Објаснувачки белешки кон годишната сметка

Телефонските апарати врзани во промотивни активности, често се продаваат по пониска од набавната вредност за целите на добивање на нови претплатници со обврзувачки период за користење на услугата. Таквите загуби од продажба на опрема се евидентираат само при настанување на продажбата, бидејќи истите се продадени како дел од профитабилен договор за услуги со купувачот и доколку номиналната продажна цена е повисока од набавната вредност на телефонот. Доколку номиналната продажна цена е пониска од набавната, разликата веднаш се признава како исправка.

Загубите од исправката на залихите се признаваат во Вредносно усогласување на тековни средства.

2.5. Нетековни средства за продажба

Средствата се класифицираат како средства наменети за продажба доколку повеќе не се потребни за идното работење на Друштвото, истите се идентификувани за продажба и се очекува дека ќе бидат продадени во наредните 12 месеци. Овие средства се прикажани по пониска од сегашната вредност или објективната вредност намалена за трошоците за продажба. Амортизацијата престанува да се пресметува од денот кога средствата добиваат статус на средства наменети за продажба. Кога средствата се означени за продажба и утврдената објективна вредност е пониска од сегашната вредност, разликата се признава во билансот на успех (Амортизација) како загуба од оштетување.

2.6. Материјални средства

Материјалните средства се прикажуваат по набавна вредност намалена за акумулираната амортизација и загубите од оштетување (види белешка 2.8).

Набавната вредност на материјалните средства се состои од набавната цена, вклучувајќи ја увозната царина и неповратните даноци за набавка, намалена за трговските попусти и рабати и сите директни трошоци направени за средството да се доведе на локација и во услови неопходни за средството да биде способно за употреба на начин кој е одреден од раководството. Иницијалната проценка на трошоците за демонирање и отстранување на средството, како и за обновување на просторот (реставрација) на кој средството е лоцирано исто така се вклучени во набавната вредност ако стекнатата обврска може да биде признаена како резервирање согласно МСС 37- Резервирања, неизвесни обврски и неизвесни средства.

Набавната вредност на сопствено изградените средства ги вклучува трошоците за материјали и директна работна рака.

Ставките на материјалните средства се ревалоризираат на крајот на годината со примена на официјалните коефициенти на пораст на индексот на цените на основните индустриски производи. Таквите коефициенти се применуваат на набавната вредност или на најскорешната проценка и на акумулираната амортизација за нивната вредност да биде приближна на трошокот за нивна замена. Нето ефектот на ревалоризацијата на материјалните средства се евидентира во корист на ревалоризационата резерва. Последна ревалоризација беше извршена во 2000 година.

Последователни издатоци се вклучени во сегашната вредност на средството, или се признаени како посебно средство, единствено кога е веројатно дека идните економски користи поврзани со средството ќе се прелеат во Друштвото и кога трошокот на средството може да биде измерен веродостојно. Сегашната вредност на заменетиот дел се отпишува. Сите останати издатоци се признаваат во билансот на успех како трошоци во периодот кога настануваат.

Кога средствата се расходуваат, набавната вредност и акумулираната амортизација се тргаат од сметководствената евиденција и загубата се признава во билансот на успех како останати трошоци на работењето.

Кога средствата се продадени, набавната вредност и акумулираната амортизација се тргаат од сметководствената евиденција и добивката или загубата определена со споредување на приливот со сегашната вредност се признава во билансот на успех (Останати деловни приходи или Останати трошоци од работењето соодветно).

Амортизацијата на материјалните средства се признава во билансот на успех на праволииска основа. На материјалните средства не им се пресметува амортизација се до моментот кога стануваат расположливи за употреба. Земјиштето не се амортизира.

Објаснувачки белешки кон годишната сметка

Амортизацијата се пресметува со примена на следниве годишни даночно признаени стапки на амортизација:

	2010	2009
	%	%
Згради	2.5-10	2.5-10
Надземни и кабелски линии	10	10
Телефонски централи	25	25
Компјутери	25	25
Електронски уреди	25	25
Мебел и друга канцелариска опрема	20	20
Високо фреквентни и радио уреди	25	25
Механички уреди	10-25	10-25
Возила	25	25

2.7. Нематеријални средства

Нематеријалните средства набавени од Друштвото се искажани по набавна вредност намалена за акумулираната амортизација и загубите од оштетување (види белешка 2.8).

Стапките на нематеријалните средства се ревалоризираат на крајот на годината со примена на официјалните коефициенти на пораст на индексот на цените на индустриски производи. Таквите коефициенти се применуваат на набавната вредност или на најскорешната проценка и на акумулираната амортизација за нивната вредност да биде приближна на трошокот за нивна замена. Нето ефектот на ревалоризацијата на нематеријалните средства се евидентира во корист на ревалоризационата резерва. Последна ревалоризација беше извршена во 2000 година.

Последователните издатоци кај нематеријалните средства се капитализираат единствено кога ја зголемуваат идната економска корисност од нематеријалните средства содржани во специфични средства на кои што се однесуваат. Сите останати издатоци се третираат како трошоци во периодот кога настануваат.

Амортизацијата се пресметува со примена на следниве годишни даночно признаени стапки на амортизација:

	2010	2009
	%	%
Софтвер и лиценци за софтвер	20	20
Концесија	20	20

Амортизацијата на нематеријалните средства се признава во билансот на успех на праволиниска. Нематеријалните средства почнуваат да се амортизираат од моментот кога стануваат расположливи за употреба.

При одредување дали одредено средство кое инкорпорира елементи и на материјално средство и на нематеријално средство треба да се евидентира според МСС 16 – Недвижност, постројки и опрема или како нематеријално средство според МСС 38 – Нематеријални средства, раководството користи проценка за да оцени кои елементи се позначајни и соодветно се признава истото.

2.8. Оштетување на материјалните и нематеријалните средства

Средствата кои имаат неодреден век на користење не се предмет на амортизација и се тестирани годишно за оштетување.

Средствата кои се предмет на амортизација на Друштвото се проценуваат од оштетување кога постојат настани или промени во околностите кои индицираат дека нивната сегашна вредност не е иста со нивната надоместувачка вредност. Загубите од оштетување се признаваат за износите за кои сегашната вредност на средството го надминува неговиот надоместувачки износ. Надоместувачкиот износ претставува поголемиот

Објаснувачки белешки кон годишната сметка

износ од износот кој ја претставува реалната вредност на средството при продажба, намалена за трошоците и вредноста во употреба. За проценка на оштетување на средствата, истите се групираат на најниско можно ниво за кое може да се утврди независен паричен тек (cash-generating units).

Загубите од оштетување се признаваат во Билансот на успех (Амортизација). Нефинансиските средства кои претрпеле оштетување се ревидираат еднаш годишно за да се утврди можното враќање на оштетување.

2.9. Вложувања во подружници

Во илјади денари	2010	2009
T- Мобиле Македонија АД Скопје	2.791.453	2.791.453
e-Македонија	6.138	6.138
	<u>2.797.591</u>	<u>2.797.591</u>

Подружниците на Друштвото и учеството во сопственоста се прикажани подолу:

	Земја каде е инкорпорирана	Учество во сопственост 2010	Учество во сопственост 2009
T- Мобиле Македонија АД Скопје	Македонија	100	100
e-Македонија	Македонија	100	100

Во текот на 2004 година Друштвото ја оформи фондацијата e-Македонија чија главна цел е давање поддршка за развојот на информациона технологија во Република Македонија.

2.10. Резервирања и неизвесни обврски

Резервирањата се признаваат кога Друштвото има сегашна законска или конструктивна обврска како резултат на изминати настани и е веројатно дека ќе настане одлив на средства со цел да се подмири оваа обврска и кога е можно да се направи веродостојна проценка на износот на обврската.

Резервирањата се мерат и евидентираат како најдобра можна проценка на износот кој е потребен да се подмири сегашната обврска на датумот на билансот на состојба. Резервирањата се признаени во Билансот на успех на соодветен трошок кој одговара на природата на резервирањето.

За неизвесните обврски не се врши резервирање. Неизвесна обврска е можна обврска која произлегува од минат настан и чиешто постоење ќе биде потврдено само со случување или не-случување на еден или повеќе несигурни идни настани кои не се во целост под контрола на ентитетот, или сегашна обврска кој произлегува од минат настан но не е признаена бидејќи не е веројатно дека ќе има одлив на ресурси кои вклучуваат економски користи за исплата на таа обврска или не може да се направи веродостојна проценка на износот на обврската.

2.11. Акционерски капитал

Обичните акции се класификувани во акционерскиот капитал.

Акционерскиот капитал се состои од следното:

Во илјади денари	2010	2009
Обични акции	9.583.878	9.583.878
Златна акција	10	10
	<u>9.583.888</u>	<u>9.583.888</u>

Акционерскиот капитал се состои од една златна акција со номинална вредност од МКД 9.733 и 95.838.780 обични акции со номинална вредност по МКД 100 за секоја акција.

Златната акција со номинална вредност од МКД 9.733 е во сопственост на Владата на Република Македонија. Согласно член 16 од Статутот на Друштвото сопственикот на златна акција има дополнителни

Објаснувачки белешки кон годишната сметка

права со кои се немаат стекнато сопствениците на обични акции. Имено, ниту едно решение или одлука на Собранието на акционерите поврзана со: создавање, распределба или издавање на акционерски капитал; здружување, спојување, одделување, консолидирање, трансформирање, реконструкција, престанок или ликвидација на Друштвото; менување на основните деловни активности на Друштвото; отуѓување или напуштање на основните деловни активности или на значајните средства на Друштвото; дополнување на Статутот на Друштвото на таков начин што се менуваат или поништуваат правата коишто произлегуваат од златната акција; или промена на називот на Друштвото; нема да биде полноважна доколку имателот на златната акција гласа против респективното решение. Правата кои ги има имателот на златната акција се детално наведени во Статутот на Друштвото.

На 31 декември 2010 година, обичните акции на Друштвото се во сопственост на:

Во илјади денари	2010	%
АД Каменимост Комуникации, во ликвидација	4.887.778	51,00
Влада на Република Македонија	3.336.497	34,81
Друштвото (сопствени акции)	958.388	10,00
Меѓународна финансиска корпорација (IFC)	179.698	1,88
Останати акционери	221.527	2,31
	<u>9.583.888</u>	<u>100,00</u>

2.12. Сопствени акции

Кога Друштвото купува сопствени акции, износот кој е платен, кој ги вклучува и директните променливи трошоци (намалени за данок на добивка), е намален од запишаниот капитал на акционерите на Друштвото се додека акциите не се отповикани или повторно издадени. Кога сопствените акции се повторно издадени примениот надоместок (намален за било кои директно припишани променливи трошоци и поврзаниот ефект на данокот на добивка) се вклучува во капиталот кој се однесува на имателите на акции на Друштвото.

2.13. Законски резерви

Друштвото издвојува законска резерва која се формира по пат на издвојување од нето добивката. Оваа резерва се пресметува и издвојува како процент утврден со закон и не може да биде помал од 15 проценти од добивката, се додека резервите не достигнат износ кој е еднаков на една петтина од основната главнина. Овие резерви се наменети за покривање на загуби и не се распределуваат на акционерите, освен во случај на банкротирање на Друштвото.

2.14. Ревалоризациони резерви

Ревалоризационите резерви се однесуваат на материјалните и нематеријалните средства и претставува кумулативен пораст на сегашната вредност користејќи ги официјалните коефициенти на пораст на индексот на цените на индустриски производи на денот на ревалоризацијата. Последната ревалоризација на материјалните и нематеријалните средства беше извршена во 2000 година.

2.15. Приходи

Приходите од дадени услуги и продажба на опрема се прикажани намалени за ДДВ и попусти. Приходите се признаваат кога износот на приходот може веродостојно да се измери, и кога е веројатно дека ќе настане прилив на идни економски користи во Друштвото и специфичните критериуми од МСС 18 за продажбата на производи и давањето на услуги се исполнети за давањето на секоја од услугите на Друштвото и продажбата на производи.

На купувачите на Друштвото им се доделуваат поени за лојалност (кредитни поени) врз основа на користењето на услугите на Друштвото, вклучувајќи го и навременото плаќање на фактурите. Наградите за лојалност можат да се акумулираат и искористат со цел да се остварат идни придобивки (пр. телефони, телекомуникациска опрема и сл) од Друштвото. Кога купувачите ќе ги заработат нивните кредитни поени, истите се одземаат од фактурираниот приход на купувачот, и се признаваат во одложени приходи во идните

Објаснувачки белешки кон годишната сметка

периоди. При искористувањето (или истекувањето) на поените, одложениот приход се ослободува во приход како што купувачот го искористува (или откажува) неиспорачаниот елемент од пакетот.

Приходите од оперативен наем се признаваат на праволиниска основа во текот на периодот во кој се дава услугата.

2.15.1. Приходи од фиксна телефонија

Приходите произлегуваат од услуги дадени на претплатниците и останати трети лица кои ја користат телекомуникациската мрежа и од продажба на опрема.

Договорите со претплатниците типично вклучуваат продажба на опрема, месечна претплата и реализиран говорен, интернет, податочен или мултимедијален сообраќај. Друштвото ги разгледува различните елементи на ваквите договори со цел одделните приходи да се прикажат во согласност со МСФИ и признавањето на секој од овие приходи се врши користејќи го методот на остаточна вредност. Овие елементи се идентификувани и поделени, бидејќи истите имаат самостојна вредност и се продаваат и одделно освен во пакет. Затоа Друштвото признава приход за сите овие елементи користејќи го методот на остаточна вредност при што вредноста земена во предвид за алоцирање на поодделните елементи е еднаква на вкупната вредност земена во предвид минус објективната вредност на неискористените елементи.

Друштвото им овозможува на клиентите теснопојасен и широкопојасен пристап до нејзината фиксна и телевизиска мрежа. Приходите од услуги се признаваат кога услугите се дадени во согласност со договорните одредби и услови. Приходите од сообраќај се признаваат според искористените минути и договорените надоместоци намалени за одобрените попусти, додека приходите од претплата и услуги со фиксен надомест се признаваат во периодот за кој се однесуваат.

Приходите и трошоците поврзани со продажба на телекомуникациска опрема и додатоци се признаваат кога производите се доставени, под услов да не постојат неисполнети обврски од страна на Друштвото кои имаат влијание врз конечното прифаќање на договорот од страна на купувачот.

Приходите од аудио текст услуги (говорни и неговорни) се признаени на бруто основа бидејќи обезбедувањето на овие услуги преку мрежата е одговорност на Друштвото, Друштвото ја утврдува цената на овие услуги и ги сноси значајните ризици од овие услуги, во спротивно се прикажани на нето основа.

Трети лица кои се корисници на телекомуникациската мрежа ги вклучуваат други даватели на телекомуникациски услуги коишто ја користат мрежата за телефонски разговори. Овие приходи од големопродажен (влезен) сообраќај се признаваат во периодот на користење на мрежата. Дел од приходите најчесто се плаќаат на други оператори (интерконекциски) за употреба на нивните мрежи, каде што е применливо. Приходите и трошоците за овие телефонски разговори кои терминираат или транзитираат се прикажани на бруто основа во оваа годишна сметка бидејќи Друштвото е основен снабдувач на овие услуги притоа користејќи ја сопствената мрежа и слободно дефинирајќи ги цените на услугите, и се признаени во периодот на користење на мрежата.

2.15.2. Приходи од интегрирани решенија и ИТ

Договорите за мрежни услуги се состојат од инсталација и управување со комуникациски мрежи на корисниците. Приходите од говорни и услуги за податоци кои произлегуваат од таквите договори се признаваат кога услугите се искористени од страна на корисникот.

Приходите од договори за интегрирани решенија кои бараат доставување на производи и/или услуги генерално се покриени со договори со фиксни цени и приходите се признаваат врз основа на процент на довршеност земајќи го превид односот на направените трошоци за извршената работа во врска со договорот и проценетите вкупни трошоци од договорот.

Приходите од продажбата на хардвер се признаваат кога ризикот од сопственоста значително ќе се пренесе на корисникот, обезбедувајќи дека не постојат неисполнети обврски кои влијаат на конечното прифаќање на договорот од страна на корисникот. Било какви трошоци во однос на овие обврски се признаваат кога соодветниот приход е признаен.

Објаснувачки белешки кон годишната сметка

Приходите од договори за изградба се евидентираат со употреба на метода на процент на довршеност. Степенот на довршеност се утврдува врз основа на трошоците направени до тој датум во однос на проценетите вкупни трошоци. Побарувањата од договори за изградба се класификуваат во билансот на состојба како побарувања од купувачи.

2.16. Бенефиции на вработените

2.16.1. Пензиски и останати краткорочни обврски кон вработените

Друштвото во текот на своето нормално работење врши исплати во корист на своите вработени за пензиско, здравствено и социјално осигурување како и персонален данок коишто се пресметува според важечките законски стапки кои се на сила во текот на годината врз основа на нивните бруто плати. Надоместок за хранарина, превоз и годишен одмор исто така се пресметува според локалното законодавство. Друштвото ги исплаќа овие придонеси кон државните и приватните фондови. Трошокот за овие исплати се прикажува на товар на билансот на успех во истиот период како и трошокот за плата. Не е направено резервирање за надоместок за неискористен годишен одмор бидејќи согласно локалната законска регулатива, работодавачот е обврзан да обезбеди услови, а вработениот да го искористи годишниот одмор во рамките на една година. Ова исто така се применува како политика на Друштвото и во согласност со историските податоци вработените ги користат нивните годишни одмори во рамките на едногодишниот законски рок. Друштвото не работи со ниедна друга пензиска програма или план за пост пензиски бенефиции и според тоа нема никаква обврска во однос на пензиите. Друштвото има законска обврска да им исплати на вработените две просечни плати во Република Македонија на денот на нивното пензионирање, за кои е призната соодветна обврска во годишната сметка, мерена според сегашната вредност на две просечни плати заедно со корекциите вклучени во актуарската пресметка. Обврската за дефинираната корист се пресметува на годишно ниво од страна на независни актуари со користење на методот на кредитирање на проектирана единица. Сегашната вредност на обврската за дефинираната корист е определена со дисконтирање на проценетите идни парични одливи со користење на каматни стапки на високо квалитетни обврзници, кои се деноминирани во валута во која ќе бидат платени надоместоците. Исто така, Друштвото нема обврска да обезбедува понатамошни бенефиции на тековните и поранешните работници.

2.16.2. Бонус планови

Друштвото признава обврски и трошоци за бонуси земајќи ги предвид финансиските и оперативните резултати. Друштвото признава резервирања кога е обврзано со договор или кога има практика во минатото која резултирала во конструктивна обврска.

2.16.3. Отпремнини за технолошки вишок

Отпремнината за технолошки вишок се исплаќа во случај кога престанува работниот однос на вработениот пред датумот на неговото нормално пензионирање, или доколку вработениот прифати доброволно прекинување на работниот однос во замена за бенефицијата. Друштвото ги признава отпремнините за технолошки вишок доколку престане работниот однос на вработените врз основа на детален формален план без можност за отповикување или во случај доколку Друштвото понуди опција на вработените за доброволно прекинување на работниот однос.

2.17. Маркетинг трошоци

Маркетинг трошоците се евидентираат кога ќе се случат.

2.18. Данок од добивка

Компаниите не треба да плаќаат данок на добивка на нивната добивка пред оданочување (заработена од 1 јануари 2009 година) додека таа добивка да се распредели во форма на дивиденда или во други форми на распределување на добивката. Доколку се исплати дивиденда, треба да се плати 10% данок на добивка во моментот на исплата на дивидендата, без оглед дали е во парична или во непарична форма, на странски нерезидентни правни лица, и странски и домашни физички лица. Дивидендите исплатени на резидентни

Објаснувачки белешки кон годишната сметка

правни лица се изземени од плаќање данок. Освен на распределбата на дивиденди, данок се плаќа и на неодбитните трошоците направени во таа фискална година, намалени за износот на даночното одобрување и други даночни олеснувања.

2.19. Даночна ревизија

До сега даночните власти извршија целосна даночна ревизија на Друштвото за 2005 година и за претходните години. Исто така, ревизија на персоналниот данок беше извршена од даночните власти за периодот од 1 јануари 2005 година до 31 март 2006 година. Во текот на 2010 година има спроведено ревизија од страна на Управата за јавни приходи, за данок на добивка за 2008 и 2009 година, задржан данок за 2007 и 2008 и ДДВ за 2009 година. Даночните власти можат во период од 5 години од датумот на поднесениот даночен извештај да извршат ревизија и да утврдат дополнителни даночни обврски и казни. Во случај на даночна евазија или даночна измама периодот на застареност може да се продолжи до 10 години. Раководството нема сознанија за околности кои би можеле да доведат до значајни материјални обврски во контекст на горенаведеното, освен оние евидентирани во годишната сметка.

2.20. Наеми

2.20.1. Оперативен наем - Друштвото како наемодавател

Средствата дадени под наем на клиенти преку оперативни наеми се вклучени во материјални средства во билансот на состојба. Тие се амортизираат во текот на нивниот корисен век на конзистентна основа со слични основни средства. Приходите од наем се признаваат на праволиниска основа за време на траење на наемот.

2.20.2. Оперативен наем - Друштвото како наемател

Трошоците кои произлегуваат од оперативен наем се признаваат во Билансот на успех на праволиниска основа за време на траење на наемот.

2.21. Добивка по акција

Добивка по акција се пресметува со делење на добивката којашто се однесува на имателите на акции на Друштвото за периодот со просечниот број на важечки обични акции.

2.22. Дивиденди

Дивидендите се признаваат како обврска, при што се намалува капиталот, во годишната сметка на Друштвото во периодот кога се одобрени од страна на акционерите на Друштвото.

3. УПРАВУВАЊЕ СО ФИНАНСИСКИОТ РИЗИК

3.1. Финансиски фактори на ризик

Друштвото не применува сметководство за заштита од ризик на своите финансиски инструменти, сите добивки и загуби се признаваат во Билансот на успех. Во основа Друштвото е изложено на кредитен ризик поврзан со нејзините финансиски средства и од движењето на курсевите, каматните стапки и пазарните цени, кои влијаат на нејзините средства и обврски. Управувањето со финансискиот ризик има за цел да ги ограничи овие пазарни ризици преку континуирани оперативни и финансиски активности.

Деталните објаснувања на ризиците и управувањето со истите се дадени подолу.

Објаснувачки белешки кон годишната сметка

3.1.1. Пазарен ризик

Пазарниот ризик се дефинира како „ризик дека реалната вредност или вредноста или идните готовински текови на финансискиот инструмент ќе варираат како резултат на промени во пазарните цени” и вклучува каматен ризик, валутен ризик и други ценовни ризици.

Бидејќи голем дел од приходите и расходите на Друштвото се во денари, функционалната валута на Друштвото е денарот, и како резултат на тоа целта на Друштвото е да се сведе на минимум нивото на финансиски ризик во поглед на денарот.

а) Валутен ризик

Функционална валута на Друштвото е македонскиот денар.

Изложеноста на валутен ризик е поврзана со поседување на депозити во банки кои се деноминирани во странска валута и од оперативни активности на приходи од и плаќања кон меѓународни телекомуникациски оператори како и издатоците за материјални и нематеријални средства коишто произлегуваат од обврски кон добавувачи од странски земји.

Девизната валута од која произлегува овој ризик првенствено е ЕУР. Друштвото користи парични депозити во странски валути претежно во ЕУР и парични депозити во МКД со девизна клаузула со цел заштита од странски валутен ризик како и домашниот валутен ризик во согласност со расположливите понуди на банките. Друштвото управува со изложувањата на ризик од курсни стапки преку одржување на повисок износ на депозити во ЕУР како докажана стабилна валута и со стремење кон намалување на бројот на договори со странски оператори во УСД како релативно нестабилна валута во периодот и со извршување на плаќање во УСД од готовинските резерви во таа валута.

б) Каматен ризик

Каматниот ризик е ризик дека реалната вредност или идните готовински текови на финансискиот инструмент ќе варираат како резултат на промени во каматните стапки на пазарот.

Промената во каматните стапки и каматните маргини можат да влијаат врз финансиските трошоци и повратот на финансиските инвестиции.

Каматниот ризик и ризикот од приносот на инвестицијата се од секундарна важност споредено со сигурносните цели и целите за ликвидноста опишани погоре. Друштвото го минимизира каматниот ризик преку дефинирање на фиксни каматни стапки во периодот на валидност на определена финансиска инвестиција. Инвестициите се ограничени на форми на финансиски инвестиции со релативно низок ризик во очекување на објективен принос во однос на претпоставениот ризик

Друштвото нема каматоносни обврски, но има ризик од каматните стапки во поглед на паричните депозити во банки и заемите кон вработените. Друштвото нема политика за заштита од каматниот ризик. Промените кај пазарните каматни стапки влијае врз каматата добиена од депозитите во банки.

в) Друг ценовен ризик

Инвестициите на Друштвото се во акционерски капитал на други субјекти што јавно тргуваат на македонската берза, како на официјалниот така и на редовниот пазар. Менаџментот постојано го следи портфолиото на инвестициите во акционерски капитал врз основа на фундаментални и технички анализи на акциите. Сите одлуки за купување и продавање ги одобруваат соодветните тела на Друштвото. Во согласност со стратегијата на Друштвото инвестициите во рамките на портфолиото се чуваат до моментот кога ќе се создадат поволни услови на пазарот за продажба на истите.

3.1.2. Кредитен ризик

Кредитен ризик се дефинира како ризик дека една страна на финансиски инструмент ќе предизвика финансиска загуба за другата страна со тоа што нема да исполни одредена обврска.

Друштвото е изложено на кредитен ризик од своите оперативни активности и од одредени финансиски активности.

Објаснувачки белешки кон годишната сметка

Ограничувањата во соработниците се одредуваат врз основа на доставените банкарски гаранции во согласност со пазарните услови на оние банки кои сакаат да издадат банкарска гаранција. Вкупниот износ на банкарските гаранции кои ќе бидат обезбедени треба да го покрие износот на проектираните слободни парични средства на Друштвото.

Во однос на финансиските активности трансакциите примарно се склучуваат со соработници (банки) кои имаат кредитен рејтинг од најмалку BBB+ (или еквивалент) или каде што соработникот има доставено банкарска гаранција каде што банката гарант треба да биде со кредитен рејтинг од BBB+ (или еквивалент).

Во случај кога расположливите средства на Друштвото го надминуваат вкупниот износ на добиени банкарски гаранции спомнати погоре, финансиското инвестирање на расположливите парични средства се врши во согласност со проценка на банкарскиот ризик базиран на CAEL методологијата како индиректен систем на оценување.

Одлуките за депонирање се прават врз основа на следните приоритети:

- Да се депонира во банки (банки со кои Дојче Телеком најчесто соработува, доколку е возможно) со обезбедена банкарска гаранција од банките со најдобар рејтинг и најдобар квалитет на банкарска гаранција.
- Да се депонира во банки со обезбедена банкарска гаранција од банки со понизок рејтинг и послаб квалитет на банкарската гаранција.
- Доколку вкупниот износ на депозитите не може да се пласира во банки покриени со банкарска гаранција со најмалку BBB+ рејтинг (или еквивалентен кредитен рејтинг), тогаш депозитите ќе се пласираат во локални банки без банкарска гаранција. Во овој случај одредувањето на ограничувања на соработниците по банки ќе бидат направени во согласност со CAEL методологијата (оцена на ризичните делови на банката – капитал, средства, добивка и ликвидност).

CAEL методологијата, во основа ги оценува финансиските показатели на банките кои се составен дел од четирите CAEL компоненти - Капитал, Средства, Добивка и Ликвидност. Крајната оценка на банките (на скала од 1 до 5) е поврзана со работењето и перформансите на банките за анализираниот период. Политика на Друштвото е да инвестира во банки чија конечна оценка варира во рамките на следниве 3 ранга:

A - Банки со оцена од 1,84 до 2,45 – инвестиции кои не надминуваат 80% од акционерскиот капитал на банката

B - Банки со оцена од 2,46 до 3,07 – инвестиции кои не надминуваат 70% од акционерскиот капитал на банката

C - Банки со оцена од 3,08 до 3,69 – инвестиции кои не надминуваат 60% од акционерскиот капитал на банката

Процесот на управување со кредитни ризици од оперативни активности вклучува превентивни мерки како што се проверка на кредибилитет и превентивни забрани, корективни мерки во текот на законските односи како на пример активности за опоменување и исклучување, соработка со агенции за наплата и наплата по законски односи како што се процеси на оптужување, судски постапки, вклучување на извршната единица и факторинг. Задоцнетите плаќања се следат преку постапка за проследување на долг врз основа на видот на корисникот, кредитната класа и износот на долгот.

Кредитниот ризик се контролира преку проверка на кредибилитет - што утврдува дека корисникот нема долг и кредитната вредност на корисникот и преку превентивни забрани - што го утврдува кредитниот лимит врз основа на претходните приходи од сообраќај генерирани од корисникот.

Друштвото нема значајна концентрација на кредитен ризик кон поединечна странка или кон група на странки кои имаат слични карактеристики.

Процедурите на Друштвото обезбедуваат на перманентна основа дека продажбата се извршува на корисници со соодветна кредитна историја и дека не се надминува лимитот за изложување на кредитен ризик.

Максималната изложеност на кредитниот ризик е презентирана преку сегашната вредност на финансиските средства во билансот на состојба. Последователно на тоа, Друштвото смета дека нејзината максимална

Објаснувачки белешки кон годишната сметка

изложеност на кредитен ризик е претставена со износот на побарувањата намалени за вредносното усогласување признаени на денот на билансот на состојба.

3.1.3. Ризик за ликвидност

Ризикот за ликвидност е ризик дека Друштвото може да најде на тешкотии за подмирување на обврските поврзани со финансиските обврски.

Ризик за ликвидност се дефинира како ризик дека Друштвото нема да биде во можност навремено да ги подмири или исполни своите обврски.

Инвестициското портфолио ќе остане доволно ликвидно со цел да се задоволат сите оперативни барања кои можат разумно да се предвидат. Ова е постигнато со структурирање на портфолиото така да финансиските инструменти доспеваат истовремено со потребата од парични средства за задоволување на предвидените потреби.

Политика на Друштвото е да одржува вишок на парични средства и еквиваленти на паричните средства за подмирување на обврските во догледна иднина. Секој вишок на парични средства е депониран во комерцијалните банки.

Процесот за управување со ликвидноста на Друштвото вклучува предвидување на готовинските текови од главните валути и разгледување на нивото на потребните ликвидни средства земајќи ги предвид податоците од бизнис планот, наплатите и одливот. Месечните, полугодишните и годишните парични проекции се изготвуваат и ажурираат на дневна основа од страна на Секторот за управување со готовина.

3.2. Управување со капитални ризици

Целите на Друштвото при управување со капиталот е да се заштити способноста на Друштвото да работи на континуирана основа со цел да обезбеди поврат за акционерите и бенефиции за другите заинтересирани страни и да одржува оптимална структура на капитал со цел намалување на трошокот за капитал. Вкупниот капитал со кое што управува Друштвото на 31 декември 2010 година е МКД 17.470.435.399, според локалните општоприфатени сметководствени принципи (2009: МКД 21.731.342.827). Од овој износ МКД 9.606.178.689 (2009: МКД 9.606.178.689) претставуваат акционерски капитал, додека МКД 1.916.777.547 (2009: МКД 1.916.777.547) претставуваат законски резерви, кои не се распределуваат (види белешка 2.13). Друштвото исто така има купено сопствени акции (види белешки 2.12). Трансакцијата е во согласност со локалните законски барања со стекнувањето на сопствените акции, да не се намали имотот на Друштвото под износот на основната главнина и резервите коишто, според закон или според статутот на Друштвото, не смеат да се користат за исплата на акционерите. Исто така, согласно локалните законски барања дивиденда може да биде исплатена на акционерите во износ којшто нема да ја надминува вкупно остварената добивка искажана со годишната сметка, зголемена за пренесената нераспределена добивка од претходните години или со резервите коишто можат да се распределуваат, односно кој ги надминуваат законските резерви и резервите определени со статутот на Друштвото. Друштвото е во согласност со сите законски барања кои се однесуваат на капиталот.

3.3. Проценка на објективната вредност

Паричните средства, побарувањата од купувачи и другите тековни финансиски средства се краткорочни. Поради ова нивната сегашна вредност на денот на билансот на состојба е приближна на нивната објективна вредност.

Објективната вредноста на нетековниот дел од побарувањата од купувачи ги вклучува заемите на вработени и се определува користејќи техника на дисконтиран паричен тек.

Финансиските средства расположливи за продажба претставуваат акции вреднувани по објективна вредност.

Објективната вредноста на јавно тргуваните финансиски средства прикажани по објективна вредност преку добивката или загубата се базира на објавената пазарна вредност на денот на билансот на состојба.

Објаснувачки белешки кон годишната сметка

4. ЗНАЧАЈНИ СМЕТКОВОДСТВЕНИ ПРОЦЕНКИ И ПРЕТПОСТАВКИ

Друштвото прави проценки и претпоставки што се однесуваат на иднината. Проценките и мислењата континуирано се вреднувани и се базираат на минато искуство и други фактори, вклучувајќи ги очекувањата за идни настани за кои што се верува дека се разумни под соодветните услови. Најзначајните проценки и претпоставки се обелоденети подолу.

4.1. Можни оштетувања на материјалните и нематеријалните средства

Ние го проценуваме оштетувањето на препознатливи материјални и нематеријални средства секогаш кога постои причина за верување дека сегашната вредност значително ја надминува надоместувачката вредност и таму каде што се очекува оштетување на вредноста. Надоместувачката вредност се добива по пат на пресметка, при која се користи широк спектар на претпоставки и фактори кои влијаат на истите. Покрај другото, ги земаме во предвид идните приходи и расходи, технолошката застареност, дисконтинуитетот во услугите и други промени на околности кои можат да доведат до оштетување. Доколку оштетувањето е утврдено со методата на употребна вредност, се утврдува објективна вредност намалена за трошоци за продажба (ако може да се утврди), за да се утврди точниот износ на оштетувањето (ако постои). Земајќи предвид дека ова се врши врз основа на проценки и мислења, вредноста на можните оштетувања може да биде значително различна од онаа којашто е добиена по пат на овие калкулации. Раководството изврши тестирање за оштетеност врз основа на проекции за паричните текови за 10 години и употреби предвидена стапка на постојан раст од 2% (2009: 1%) за да ја утврди терминалната вредност после 10 години. Употребната вредност беше утврдена со анализа на дисконтираните парични текови, користејќи стапка од 9,38% (2009:8,55%).

4.2. Можни исправки на побарувања од купувачи и други побарувања

Ние пресметуваме исправка на вредност на спорни побарувања базирајќи се на проценетите загуби кои произлегуваат од неможноста на корисниците да ги извршат плаќањата. За најголемите купувачи и странските купувачи исправката е пресметана на индивидуална основа, додека за другите купувачи е пресметана на портфолио основа, која се базира на доспеаноста на побарувањата и минатото искуство со отпишување на побарувањата, кредитната способност на корисниците и неодамнешните промени на условите на плаќање (види белешка 2.3.1 (б)). Овие фактори се разгледуваат периодично, и кога е потребно се вршат промени во пресметката. Ако финансиската состојба на нашите корисници се влошува, тековните отписи на побарувањата можат да бидат и повисоки од очекуваните и можат да го надминат нивото на исправки коишто се признаени досега (види белешка 3.1.2).

4.3. Резервирања

Резервирањата главно се базираат на проценка особено во правни спорови. Друштвото ја проценува веројатноста од настанување на негативен исход како резултат на минат настан, и доколку веројатноста за одлив на економски користи е оценета како поголема од 50%, Друштвото врши резервирање за целиот износ на обврската. Бидејќи проценката на веројатноста се врши врз основа на претпоставки, во некои случаи проценката може да не биде во согласност со евентуалниот исход на случајот.

4.4. Трошоци за стекнување на претплатници

Трошоците за стекнување на претплатници примарно вклучуваат загуби од продажба на опрема (приходите и трошоците се прикажани одделно) и надоместоци платени на агенти за стекнување на претплатници. Агентите кои работат за компанијата исто така трошат дел од нивните надоместоци за маркетинг на производите на Друштвото додека определен дел од маркетинг трошоците на Друштвото треба да се сметаат како трошоци за стекнување на претплатници. Директните надоместоци наплатени од претплатниците за активирање или поврзување се маргинални во споредба со трошоците. Овие приходи и трошоци се признаени кога претплатникот ќе биде приклучен на фиксната мрежа на Друштвото. Ваквите трошоци или приходи не се капитализирани или одложени. Овие трошоци за стекнување (загуби) се признати веднаш иако не се соодветно одделени од другите маркетинг трошоци.

Објаснувачки белешки кон годишната сметка

5. ПОСЛЕДОВАТЕЛНИ НАСТАНИ

Нема настани после денот на изготвување на билансот на состојба кои ќе влијаат на билансот на успех, билансот на состојба или паричните текови за 2010 година.

Николај Бекерс
Главен извршен директор

Славко Пројкоски
Главен финансов директор